

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

HADİS

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Neler Öğreneceğiz?

1. Hz. Peygamber'e (s.a.v.) Olan İhtiyaç
2. Sünnetin Dindeki Yeri
3. Hadis ve Sünnetin Bağlayıcılığı
4. Sünnetin Evrenselliği
5. Örnek Alma ile Taklit Etme Arasındaki Fark
6. Kur'an ve Sünnete Bağlılık ile İlgili Hadis Metinleri

➤ **Yüce Allah'ın insanlara
peygamberler
göndermesinin sebepleri ne
olabilir?**

1. Hz. Peygamber'e (s.a.v.) Olan İhtiyaç

Yüce Allah,

kullarına doğru yolu
göstersinler

onları uyarsınlar

hak yoldan sapmışlara
kılavuzluk etsinler

diye peygamberler göndermiştir.

- 1 Peygamberlerden bir kısmının adları Kur'an-ı Kerim'de anılmıştır.
- 2 Peygamberlerin bazılarına vahiy yoluyla kitaplar verilmiştir.
- 3 Bir kısmı ise daha önceki peygamberlere gönderilmiş olan kitaplarla amel etmişlerdir.

Son peygamber Hz. Muhammed'in (s.a.v.) getirdiği Kur'an, bütün peygamberleri ve onlara Allah (c.c.) katından indirilen kitapları tasdik edip doğrular.

Ancak Kur'an-ı Kerim, daha önce gönderilmiş olan diğer kitapların hükmünü kaldırır.

Bu durum, hem Kur'an'ın son kitap olması hem de önceki kitapların tahrif edilmiş olması sebebiyledir.

- Bütün peygamberlerde müşterek olan birtakım özellikler vardır:

Doğru sözlü ve güvenilir olmak

Beşerî niteliklere sahip olmak

Vahiy almak

Mucize göstermek

Vahyi tebliğ etmek

Günah işlemekten
korunmuş olmak

Allah tarafından seçilmiş
olmak

- Kur'an-ı Kerim'de inananlara Hz. Peygamber'e karşı görevleri hatırlatılmıştır:

Ona ve
getirdiklerine
iman etmek

Hız. Peygamber'e
ittibâ etmek

Hız. Peygamber'e
itaat etmek

Hız. Peygamber'i
örnek almak

- Ona ve getirdiklerine iman etmek;

Biz seni bir şahit, bir müjdeleyici ve bir uyarıcı olarak gönderdik; Allah'a ve Resulüne iman edesiniz, ona destek olasınız, ona saygı gösteresiniz ve sabah akşam Allah'ı tesbih edesiniz diye.

Fetih suresi, 8-9. ayetler.

- Hz. Peygamber'e itaat etmek;

Peygambere itaat eden Allah'a itaat etmiş olur.
İtaat etmeyenlere ise aldırma. Çünkü biz seni
onların üzerine bekçi göndermedik.

Nisa suresi, 80. ayet.

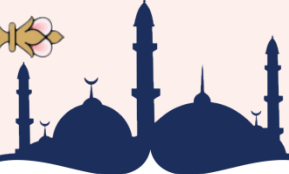

İtaat; emre
uymak, onun
gereğini yerine
getirmek ve tâbi
olmaktır.

- Hz. Peygambere ittibâ etmek;

De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana ittibâ ediniz; bana uyunuz ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın.

Âl-i İmrân suresi, 31. ayet.

İttibâ; uymak, tabi olmak, birinin veya bir şeyin peşine düşmektir.

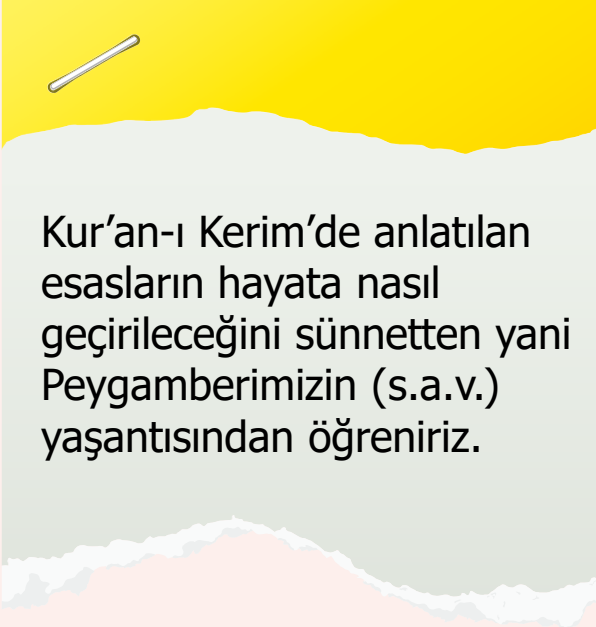

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

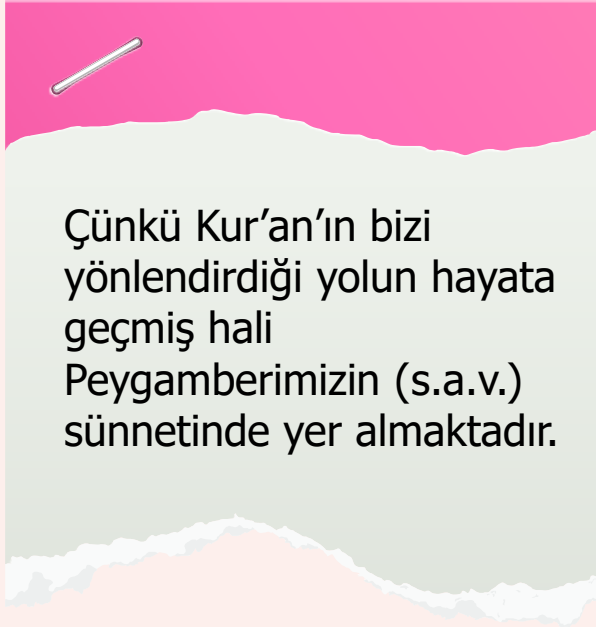
- Hz. Peygamber'i örnek almak;

Andolsun, Allah'ın Resülünde sizin için; Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı çok zikreden kimseler için güzel bir örnek vardır.

Ahzâb suresi, 21. ayet.

Kur'an-ı Kerim'de anlatılan
esasların hayata nasıl
geçirileceğini sünnetten yani
Peygamberimizin (s.a.v.)
yaşantısından öğreniriz.

Çünkü Kur'an'ın bizi
yönlendirdiği yolun hayata
geçmiş hali
Peygamberimizin (s.a.v.)
sünnetinde yer almaktadır.

➤ **Peygamberlerin görevleri nelerdir?**

2. Sünnetin Dindeki Yeri

- Sünnet, Kur'an'ın yanında dinin ikinci ana kaynağını teşkil eder.

Bu tür ayetleri açıklama görevi Resul-i Ekrem'e aittir. Namaz emri bunun en açık örneğidir.

Kur'an-ı Kerîm'in bazı ayetleri mücmeldir, yani anlamı kapalı ve açıklanmaya muhtaçtır.

Kur'an'da namaz
birçok ayette
emredilmiştir.

Ancak nasıl
kılınacağı, kaç rekât
kılınacağı, vakitleri,
namazda kıraat gibi
konular Kur'an'da
yer almaz.

Namazın kılınışını
açıklayan hadisler
sayesinde namaz
ibadeti yerine
getirilir.

Peygamber Efendimiz, sadece emir ve tavsiyelerde bulunmakla yetinmemiştir.

Toplum içinde ortaya çıkan problemleri halletmiştir.

Suçluları cezalandırmıştır.

O, tebliğ ettiği ve öğrettiği ilahî buyrukları hayatın bütün alanlarında uygulamıştır:

Devleti yönetmenin ve orduyu idare etmenin örneklerini sergilemiştir.

Mükemmel aile hayatını göstermiştir.

- **Allah Teâla, vahyi peygamber göndermek yerine sadece melekler aracılığıyla ulaştırırsa ne olurdu?**

3. Hadis ve Sünnetin Bağlayıcılığı

Hadis ve
sünnet;

İslam'ın itikat,
ibadet, muamelat
ve ahlak şeklinde
sistemleştirilen tüm
yönlerini kapsar.

İslam'ın
anlaşılabilmesi ve
yaşanabilmesi için
oldukça önem arz
eder.

Müslümanların
hayat tarzında,
karşılaştıkları
problemlerin
çözümünde, Kur'an'ın
hemen peşinden gelen
başvuru kaynağıdır.

Hadis ve sünnetin bağlayıcılığını şu ayet ışığında düşünelim:

Bu ayette Allah'a (c.c.) başvurmaktan maksat O'nun kitabı Kur'an-ı Kerim'e uymaktır.

Bir konuda anlaşmazlığa düştüğünüzde
-eğer Allah'a ve ahirete gerçekten inanıyorsanız- o hususta Allah'a ve Resulüne başvurunuz.
Nisa suresi, 59. ayet.

Bu ayette peygambere başvurmaktan maksat sağlığında kendisine, vefatından sonra da sünnetine uymaktır.

İslam âlimleri, Peygamber Efendimizin bütün davranışlarını mutlaka uyulması gereken, aynı derecede bağlayıcı bir sünnet olarak değerlendirmemiştir.

Biliyor musunuz?

- **Hasâisu'n-nebî;** Hz. Muhammed'in (s.a.v.) peygamberliğine özgü bir takım davranışlarına denir.

- Visal orucu tutması, kendisine gece namazının farz olması buna örnektir.

- Habeşistan kralı Necaşi'nin sorusuna Cafer b. Ebî Tâlib'in verdiği cevap sahabenin sünnete bağlılığını güzel bir şekilde özetlemektedir:

İzleyelim
(Çağrı
filminden
alınmıştır.)

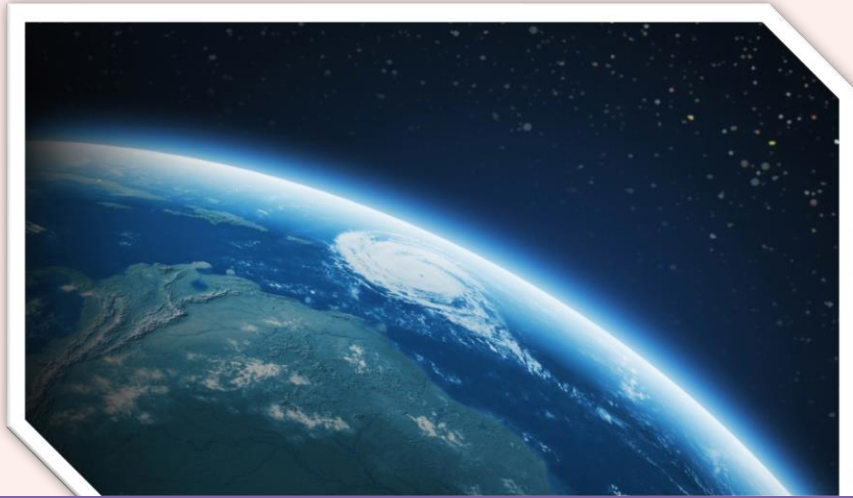
DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

➤ **İslam dininin son hak din olması neyi ifade eder?**

4. Sünnetin Evrenselliği

Evrensellik, bir gerçeğin bütün zamanları, tüm coğrafyaları, milletleri, ırkları, halkları muhatap alması, bunlar arasında herhangi bir ayırım yapmamasıdır.

Kur'an-ı Kerim eksiksiz evrensel bir kitaptır. Kıyamete kadar hem lafzı hem hükmü baki kalacaktır.

İslam dini kıyamet gününe kadar var olacak yegâne evrensel hak dindir.

Resul-i Ekrem evrensel mesajın taşıyıcısıdır. Onun örnek hayatı, sünneti, Müslümanların hayatına ve insanlığın vicdanına bir yansımadır.

Biliyor musunuz?

Peygamberimiz
kendinden önceki
devirlerden süzülüp
gelen insanlık mirasını
üç şekilde
değerlendirmiştir.

Gerçeğe aykırı olanları yok sayıp iptal etmiştir.

Uygun olanları aynen bırakmıştır.

Tahrif edilip bozulmuş olanları gerçeğe uygun hale
getirip ıslah etmiştir.

Evrensel mesajlar
içeren hadisler:

Hiçbiriniz kendisi için istediğini kardeşi için de
istemedikçe gerçekten mü'min sayılmaz.
(Buhârî, Îmân, 6.)

Kişinin her işittiğini aktarması yalan olarak ona yeter.
(Müslim, Mukaddime, 5.)

Ben iki grup insanın hakkının çiğnenmesine asla
müsaade etmem: Yetim ve kadın.
(İbn Mâce, Edeb, 6.)

Merhamet etmeyene merhamet olunmaz.
(Buhârî, Edeb 18.)

- **Örnek almak ile taklit etmek arasında nasıl bir fark vardır?**

5. Örnek Alma ile Taklit Etme Arasındaki Fark

Örnek alma,
model alınan
insanla
özdeşleşmedir.

İnsan, hayatının
her evresinde
örnek alacağı bir
model arayışına
girer.

Kişilik oluşumu
ve gelişiminde
özdeşleşmenin
önemli bir rolü
vardır.

Sırf taklit ile örnek alma davranışını birbirinden ayırmak gerekir.

Çünkü taklitte irade ve bilinç söz konusu değildir.

Örnek alma davranışında tam bir irade ve şuurlu yöneliş vardır.

Allah Teâlâ'nın insanlara peygamberler göndermesinin sebeplerinden biri örnek alınmaya değer şahsiyetleri belirlemek, her yönden ideal bir insan modeli göstermektir.

Kur'an-ı Kerim'de Peygamber Efendimizin Müslümanlar için en ideal örnek ve rehber olduğuna işaret edilmiştir.

Peygamber Efendimizin örnekliği için "üsve-i hasene" yani en güzel örnek nitelenmesi yapılmıştır.

Sahabe nesli
Peygamber
Efendimizi
kendilerine
örnek edinmiştir.

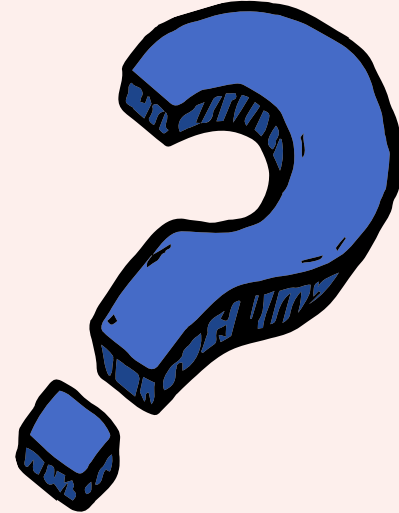
Hız. Ebu Bekir, "Ben
Resulullah'ın bir şey
yaptığını gördüğüm zaman
mutlaka onu yaparım."
diyerek Peygamber
Efendimizin sünnetine
bağlılığını ifade etmiştir.

(bk. Ahmed b. Hanbel, Müsned, C I,
10)

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

➤ İslam dininin ana kaynakları nelerdir?

6. Kur'an ve Sünnete Bağlılık ile İlgili Hadis Metinleri

1

إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ قَالَ :

« تَرَكْتُ فِيكُمْ أَمْرَيْنِ لَنْ تَضِلُّوا مَا تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا: كِتَابَ اللَّهِ،
وَسُنَّةَ نَبِيِّهِ »

Resulullah şöyle buyurmuştur:

"Size sıkı tutunduğunuz sürece yolunuzu şaşırmayacağınız iki şey bıraktım: Allah'ın Kitâb'ı ve Resulünün sünneti."

(İmam Mâlik, Muvattâ, Kader, 3.)

2

قَالَ عُمَرُ: أَمَّا إِنَّ نَبِيَّكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ قَالَ:
« إِنَّ اللَّهَ يَرْفَعُ بِهَذَا الْكِتَابِ أَقْوَامًا، وَيَضَعُ بِهِ الْآخَرِينَ »

Ömer b. Hattâb (r.a.) dedi ki: Nebî'niz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Allah şu Kur'an'la (amel eden) kavimleri yükseltir, (amel etmeyen) diğerlerini de alçaltır."

(Müslim, Müsâfirîn, 269.)

3

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
« كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ أَبِي، قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ،
وَيَأْبَى؟ قَالَ مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبِي »

Ebu Hüreyre'den (r.a.) nakledildiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

“Ümmetimin tamamı cennete girecektir. Yüz çevirenler hariç.” Bunun üzerine oradakiler: “Ya Resulallah kim cennetten yüz çevirir ki?” diye sordular. Peygamber Efendimiz şöyle cevap verdi: “Kim bana itaat ederse cennete girer. Kim bana karşı gelirse o yüz çevirmiştir.”

(Buhârî, İ'tisâm, 2.)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ:
« دَعُونِي مَا تَرَكْتُكُمْ، إِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِسُؤَالِهِمْ وَاخْتِلَافِهِمْ
عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ، فَإِذَا نَهَيْتُكُمْ عَنْ شَيْءٍ فَاجْتَنِبُوهُ، وَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِأَمْرٍ
فَأَتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ »

Ebu Hüreyre'nin (r.a.) bildirdiğine göre, Nebî şöyle buyurmuştur:

“Sizi bıraktığım konularda siz de beni kendi halime bırakınız. Sizden öncekilerin helak oluş sebebi, (gereksiz) soru sormaları ve peygamberlerine muhalefet etmeleridir. Size bir şeyi yasakladığımda ondan mutlaka kaçınınız; bir şeyi emrettiğimde ise gücünüzün yettiği nispette onu yerine getiriniz.”

(Buhârî, İ'tisâm, 2; Ayrıca bk. Müslim, Hac, 412.)

5

قَالَتْ عَائِشَةُ: صَنَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَيْئًا فَرَخَّصَ فِيهِ،
فَتَنَزَّهَ عَنْهُ قَوْمٌ، فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَخَطَبَ فَحَمِدَ
اللَّهُ ثُمَّ قَالَ:

« مَا بَالُ أَقْوَامٍ يَتَنَزَّهُونَ عَنِ الشَّيْءِ أَصْنَعُهُ، فَوَاللَّهِ إِنِّي لَا أَعْلَمُهُمْ بِاللَّهِ،
وَأَشَدَّهُمْ لَهُ خَشْيَةً »

Aişe (r.a.) der ki: Resulullah (s.a.v.) bir iş yaptı ve yapılmasına da ruhsat verdi. Bazı kimseler ise o işi yapmaktan çekinip kaçındı. Onların bu davranışı kendisine ulaşınca Efendimiz şöyle buyurdu:

"Bazılarına ne oluyor ki, benim bizzat işlediğim (ve yapılmasına ruhsat verdiğim) bir şeyi işlemekten (hoşlanmıyor ve) çekiniyorlar. Allah'a yemin ederim ki, ben Allah'ı onlardan daha iyi bilir ve Allah'a karşı onlardan çok daha fazla korku duyarım."

(Buhârî, İ'tisâm, 5.)

6

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ:

« لَتَتَّبِعَنَّ سَنَنَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ، شِبْرًا شِبْرًا وَذِرَاعًا بِذِرَاعٍ، حَتَّىٰ لَوْ
دَخَلُوا جُحْرَ ضَبٍّ تَبِعْتُمُوهُمْ قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى؟
قَالَ: فَمَنْ؟ »

Ebu Saîd el-Hudrî'nin (r.a.) rivayet ettiğine göre, Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“Muhakkak sizler, sizden önceki ümmetlerin yollarını karış karış, arşın arşın takip edeceksiniz. Hatta onlar bir keler deliğine girseler, onların peşinden gideceksiniz.” Biz: “Ya Resulallah! Yahudi ve Hristiyanlara mı?” dedik. Peygamberimiz:

“Başka kim olur ki?” buyurdu.

(Buhârî, İ'tisâm, 14.)

7

عَنِ الْمِقْدَامِ بْنِ مَعْدِي كَرِبَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ:

« أَلَا إِنِّي أُوتِيتُ الْكِتَابَ، وَمِثْلُهُ مَعَهُ، أَلَا يُوشِكُ رَجُلٌ شَبَعَانُ عَلَى أَرِيكَتِهِ يَقُولُ عَلَيْنَا بِهَذَا الْقُرْآنِ فَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَلَالٍ فَأَحِلُّوهُ، وَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَرَامٍ فَحَرِّمُوهُ »

Mikdâm b. Ma'dîkerib'in (r.a.) bildirdiğine göre Resulullah şöyle buyurmuştur:

"Dikkatinizi çekerim! Bana Kitapla birlikte onun benzeri verildi. Şuna dikkat edin! Yakında rahat koltuğuna kurulmuş karnı tok bir adam şöyle diyecek: Bu Kur'an size yeter; onda neyi helal bulursanız onu helal sayın, neyi de haram bulursanız onu da haram bilin."

(Ebu Dâvûd, Sünnne, 6; Ayrıca bk. Tirmizî, İlim, 10.)

Ünitemizi Değerlendirelim

1. Hz. Peygamber'e itaat ne demektir? Bir ayetle açıklayınız.
2. Sünnetin dindeki yerini bir örnekle açıklayınız.
3. Sünnetin evrenselliği ne demektir?
4. Örnek alma ve taklit etme arasındaki fark nedir?

Cevaplayalım

1. Aşağıdakilerden hangisi bütün peygamberlerde müşterek olan özelliklerden biri değildir?

- A) Vahiy almak
- B) Vahyi tebliğ etmek
- C) Mucize göstermek
- D) İlahi kitap indirilmiş olmak
- E) Doğru sözlü ve güvenilir olmak

2. Kur'an-ı Kerim'de inananlara Hz. Peygamber'e karşı görevleri hatırlatılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu görevlerden biri değildir?

- A) Hz. Peygamber'e ittibâ etmek
- B) Hz. Peygamber'i taklit etmek
- C) Hz. Peygamber'e itaat etmek
- D) Hz. Peygamber'i örnek almak
- E) Hz. Peygamber'e ve getirdiklerine iman etmek

3. "Hiçbiriniz kendisi için istediğini kardeşi için de istemedikçe gerçekten mü'min sayılmaz."

(Buhârî, İmân, 6.)

Bu hadis, Resulullah'ın sünnetinin hangi yönüne işaret eder?

- A) Fıkhi yönü
- B) Ailevi yönü
- C) Bölgesel oluşu
- D) Evrensel oluşu
- E) Tarihî oluşu

4. "Andolsun, Allah'ın Resülünde sizin için; Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı çok zikreden kimseler için güzel bir ---- vardır."

(Ahzâb suresi, 21. Ayet)

Bu ayette boş bırakılan yere hangi kelime yazılmalıdır?

- A) Delil
- B) İtaat
- C) Örnek
- D) İttiba
- E) Burhan

5. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) peygamberliğine özgü bir takım davranışlarına ---- denir. Visal orucu tutması, kendisine gece namazının farz olması buna örnektir.

Metindeki boşluk aşağıdaki kavramlardan hangisiyle doldurulmalıdır?

- A) Sîretü'n-nebî
- B) Ahlaku'n-nebî
- C) Fezâilu'n-nebî
- D) Hasâisu'n-nebî
- E) Esmâü'n-nebî

Hazırlayanlar
Furkan ÖZÜDOĞRU,
Hatice Büşra PAKSOY,
Dilek MENKÜÇ

Redaksiyon
Hüseyin KAZAN
Suna AKKURT

Tasarım
Faize ULUSOY

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ